

III. EUROPSKI INŽENJERSKI FORUM

U Cavtatu i Dubrovniku održan je 11. – 13. listopada 2002. godine III. Europski inženjerski forum, koji je okupio oko 350 sudionika iz Njemačke, Mađarske, Češke, Austrije, Italije, Slovačke, Belgije, Slovenije, Francuske, Finske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske. Tri su teme dominirale na skupu:

1. Inženjerska profesija u Europi
2. Europske integracije
3. Inženjerske usluge u Europi.

Tematski okrugli stolovi i rasprave održani su u Dubrovniku, gdje su doneseni zaključci. Kruna foruma bila je Deklaracija, prihvaćena na zajedničkom skupu u Cavtatu.

Okrugli stol na prvu temu, Inženjerska profesija u Europi, koju su vodili prof. dr. Branko Jeren i prof. dr. Dražen Aničić, donio je sljedeće zaključke: Delegati nacionalnih inženjerskih komora Europe i sudionici skupa suglasni su s načelima i ciljevima Bolonjske deklaracije. Oni podupiru ostvarenje ideje europske dimenzije visokog obrazovanja inženjera i njihova dvostupanjskog obrazovanja imajući u vidu potrebe industrije za stručnjacima potrebima u proizvodnji i za stručnjacima s produbljenom teorijskom izobrazbom. Sudionici skupa očekuju da će primjena Bolonjske deklaracije dovesti do veće pokretljivosti inženjera na europskom tržištu rada kao i do nužnog usklađivanja obrazovnih programa i na osnovi njih stečenih znanja. Pritom je moguće da će za svaku inženjersku struku postojati specifičnosti s obzirom na trajanje pojedinih ciklusa obrazovanja. Neke su zemlje već prihvatile sljedeći model visokog obrazovanja, koji može postati uzor drugima:

- dvostupanjski sustav (3+2) visokog obrazovanja i klasični sustav mogu postojati usporedno,
- kao točku razgraničenja treba uzeti prvi ciklus obrazovanja,
- treba načiniti jasnu razliku između prvog ciklusa znanstvenog sveučilišnog obrazovanja i trogodišnjeg ciklusa stručnog veleučilišnog obrazovanja,
- treba uvesti više diplomskih programa za strane studente koji već imaju završen preddiplomski studij.

Nacionalne inženjerske komore u suradnji sa sveučilištima moraju u tom procesu zauzeti aktivnu ulogu jer su one najpozvaniji zastupnici potreba inženjerskih profesija. Uvođenje sustava osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju pridonijet će prepoznatljivosti europskog prostora visokog obrazovanja na globalnom planu. Stoga ga treba uvoditi gdje god je to moguće. Sudionici skupa naglašavaju i nužnost uvođenja sustava akreditacije visokog obrazovanja u suradnji s neovisnim, nedržavnim tijelima, pri čemu kriterije za akreditaciju treba uskladiti i učiniti usporedivim na europskoj razini. Nacionalne inženjerske komore u odborima za ocjenjivanje pojedinih obrazovnih sustava i programa moraju imati svoje predstavnike. U tom smislu daje se podrška udruzi ESOEPE (European standing Observatory for the Engineering Profession and Education). Cjeloživotno učenje (engl. long life learning) ima izniman značaj za sve članove inženjerskih komora i cijelu inženjersku profesiju. Stoga je zadatak nacionalnih inženjerskih komora da u suradnji sa sveučilištima osmisle sustave i programe cjeloživotnog učenja. To će omogućiti inženjerima da tijekom svojega radnog vijeka svladaju i prihvate najnovija znanja i informacije a postavljene im zadatke rješavaju suvremenim metodama. Percepcija inženjerskih struka u društvu ocijenjena je nezadovoljavajućom, što se očituje u nedostatnom društvenom ugledu inženjera i njihovoj potplaćenosti u odnosu na druge struke. Inženjerske komore moraju dio svojega djelovanja usmjeriti na promociju inženjerskih zanimanja i na pridobivanje mladih za studiranje tehnike. Inženjerstvo u tiskanom i elektronskim medijima mora biti kvalitetnije i zastupljenije. Moto "svijet treba više inženjera" mora postati pokretačem raznovrsnih aktivnosti inženjerskih komora kojima će se svijet tehnike uključiti u nove naraštaje.

Drugom okruglom stolu na temu Europske integracije obratila se dr. Višnja Samardija iz Ministarstva Europskih integracija RH. Ona je govorila o putovima opće integracije u Eu-

ropsku uniju, naglasivši značaj inženjerske profesije, te poduprla ideju stvaranja Europske inženjerske komore. Nakon rasprave u kojoj je istaknuto da se osnivanju Europske inženjerske komore mora pristupiti stupnjevito, na način kako se to predlaže u tekstu Deklaracije III. EIF-a, doneseni su zaključci:

- Okrugli stol podupire ideju o osnivanju Europskog savjeta inženjerskih komora kao prvoga koraka u osnivanju Europske inženjerske komore.
- Okrugli stol predlaže osnivanje Radne grupe za pripremu osnivačke skupštine Europskog savjeta inženjerskih komora, te poziva sve zemlje potpisnice Deklaracije 3. EIF-a i ostale zainteresirane da imenuju svoje predstavnike u Radnu grupu. Za koordinatora Radne grupe zadužuje se Austrijska komora arhitekata i konzultanata.
- Radna grupa ima zadatak da pripremi osnivačku skupštinu Europskog savjeta inženjerskih komora na način da atraktivira i pridobije što više europskih zemalja u osnivački tim, u skladu s pozivom iz Deklaracije.

Prvi službeni sastanak Radne grupe zakazan je za 23. studenoga 2002. u Mariboru u organizaciji Slovenske inženjerske zbornice i Austrijske Komore, s tim da se u međuvremenu održi sastanak uže radne grupe u Beču, na kojem će se razraditi aktivnosti u pridobivanju što većeg broja zemalja osnivačica Europskog savjeta inženjerskih komora (European Council of Engineers Chambers).

Treći okrugli stol na temu Inženjerske usluge u Europi izazvao je najveće zanimanje sudionika III. EIF-a. Taj okrugli stol vodili su dr. Vladimir Skenderović i dr. Janoš Korda. Zaključci su svrstani u devet točaka:

1. *Uklanjanje prepreka slobodnom registriranju i obavljanju djelatnosti u drugim državama*

Podupiremo nastojanje Europske unije, kao i država izvan te zajednice, za stvaranje slobodnog tržišta inženjerskih usluga. Vjerujemo, međutim, da je u tranzicijskim zemljama potrebno još neko vrijeme ostaviti na snazi određene mjere zaštite domaćih inženjerskih tvrtki, kako bi se one mogle pripremiti za slobodnu međunarodnu konkurenciju.

2. *Javna nabava inženjerskih usluga*

Podupiremo promjenu direktiva Europske komisije o javnoj nabavi i smatramo da bi mjere zaštite domaćih tvrtki u tranzicijskim zemljama trebale trajati ograničeno vrijeme, kako bi se te direktive što prije primijenile. Primjena tih direktiva neće biti učinkovita ako se istodobno ne obrazuju javni investitori u pripremanju dokumentacije za nadmetanje i u provođenju natječaja na transparentan i objektivan način.

3. *Primjena obvezujućih tarifa*

Praksa mnogih zemalja pokazala je da obvezujuće tarife inženjerskih usluga nisu prikladno sredstvo za osiguravanje pravednih i razumnih cijena inženjerskih usluga. Osim toga, Europski sud pravde u Strasbourgu svojom je odlukom odbacio primjenu obvezujućih tarifa za usluge.

4. *Kvaliteta usluga*

Okrugli stol zaključio je da nema jednoznačnih i jednostavnih rješenja kojima bi bilo moguće zaštititi korisnike inženjerskih usluga od nesolidnih tvrtki koje ne mogu dati traženu kvalitetu usluge. Jedna je od potrebnih akcija u tom smjeru izobrazba korisnika usluga, kako bi oni bili u stanju pripremiti dobre projektne zadatke, dokumentaciju za nadmetanje i ugovore, te provesti adekvatnu selekciju i izbor. Usporedo s time treba uspostaviti bolji sustav ovlaštenja inženjera.

5. Inženjerske kvalifikacije i sustav ovlaštenja

Podupiremo nastojanja u Europskoj uniji i izvan nje koja teže međusobnom priznavanju istovjetnih kvalifikacija inženjera. Usporedo s tim aktivnostima potrebno je reformirati sustave ovlaštenja inženjera tako da se ustroji nekoliko razina ovlaštenja ovisno o stručnosti. To neće biti moguće bez stvaranja odgovarajućeg sustava kvalifikacija inženjera osnovanog na iskustvu i znanju stečenom kroz kontinuirano – cjeloživotno – obrazovanje. U uvođenju tih sustava vodeću ulogu trebaju imati komore inženjera.

6. Osiguranje od profesionalne odgovornosti

Zabrinuti smo zbog zahtjeva za visokim osiguranjima od profesionalne odgovornosti koje postavljaju financijske institucije i programi Europske unije, a koje male i srednje inženjerske tvrtke ne mogu financijski podnijeti. To je pitanje tržišnog natjecanja u koje ne bi trebalo intervenirati. Preporučamo, međutim, da se takvi zahtjevi u pogledu osiguranja od profesionalne odgovornosti uvode postupno, kako bi se male i srednje tvrtke u tranzicijskim zemljama mogle odgovarajuće prilagoditi.

7. Restrikcije zapošljavanja inženjera u Europskoj uniji

Smatramo nepotrebnima restrikcije zapošljavanja u starim članicama Europske unije, koje će se primjenjivati na inženjere u novim članicama te zajednice. Takve su restrikcije štetne za inženjersku profesiju i u starim i u novim zemljama članicama.

8. Etika i pravila ponašanja

Pravo je svake komore da određuje etička načela i pravila ponašanja svojih članova. Međutim, imajući u vidu liberalizaciju tržišta i slobodno kruženje inženjera i inženjerskih tvrtki, potrebno je usuglasiti pravila ponašanja u svim europskim zemljama. Kao model takvih pravila mogu poslužiti pravila FIDIC-a.

9. Članstvo u komorama

Preporučamo da u svakoj zemlji bude samo jedna komora koja će okupljati inženjere svih struka. Takve jedinstvene komore omogućit će bolju suradnju s budućom europskom komorom inženjera.

Skup je prihvatio Deklaraciju:

Mi, europski inženjeri, sudionici nacionalnoga gospodarskog razvoja, prisutni na III. Europskom inženjerskom forumu u Cavtatu, Hrvatska, kao legitimni predstavnici nacionalnih inženjerskih komora i udruga, podržavajući ujedinjenje svih europskih zemalja u naš zajednički dom – Europsku uniju, pokrećući inicijativu za stvaranje Europskog savjeta inženjerskih komora i drugih institucija arhitekata i inženjera koje imaju javne ovlasti u građevinskoj industriji unutar nacionalnih zakonodavstava, usvajamo sljedeću

D E K L A R A C I J U

1. Pozivamo sve europske nacionalne inženjerske komore i udruge s javnim ovlastima da prihvate ovu Deklaraciju kroz svoja statutarna tijela i donesu odluku da se pridruže tzv. Europskom savjetu inženjerskih komora (ECEC) kao bazi (osnovici) za osnivanje Europske inženjerske komore, krovne organizacije svih nacionalnih inženjerskih komora i udruga s javnim ovlastima.
2. Planiramo održavanje izvanrednog (IV.) Europskog inženjerskog foruma 2003. godine, radi osnivanja Europskog savjeta inženjerskih komora.

3. Europski savjet inženjerskih komora imat će sljedeće ciljeve:
- 3.1. Djelotvorno zastupati strukovne interese inženjera i njihovih nacionalnih komora na razini udruga pred tijelima Europske komisije i Europskog parlamenta.
 - 3.2. Poticati, predlagati i promatrati prihvaćanje jedinstvenih europskih propisa, te uskladiivati nacionalna zakonodavstva u sferi prijenosa javnih ovlasti na ovlaštene inženjere u Europi.
 - 3.3. Poticati aktivnost sudjelovanja nacionalnih inženjerskih komora i ovlaštenih inženjera u procesu ujednačavanja nacionalnih građevinskih propisa u skladu sa zajedničkim europskim propisima, posebno na područjima:
 - zakona, propisa, naputaka i standarda,
 - školovanja inženjera i kontinuiranoga strukovnog razvoja,
 - profesionalnog prepoznavanja i radne mobilnosti ovlaštenih inženjera.
 - 3.3. Utvrditi standarde stručnih kvalifikacija i pravila strukovnog staleža, te podržati sustav slobodne profesije za inženjersku struku.
 - 3.4. Slijediti odluku Europskog parlamenta od 5. travnja 2001. godine o položaju slobodnih profesija u modernim društvima kao i odluku o uspostavljanju jedinstvenog sustava pristojbi i njezinu dosljednu provedbu kroz nacionalna zakonodavstva.
 - 3.5. Uspostaviti jedinstvena načela inženjerske etike, kao temelj razumijevanja i samopouzdanja među europskim ovlaštenim inženjerima.
4. Prihvaćajući prijedlog Austrijske savezne komore arhitekata i ovlaštenih inženjera konzultanata da koordinira pripremu dokumenata za osnivanje i organizaciju Europskog savjeta inženjerskih komora, III. Europski inženjerski forum prihvaća prijedlog da se izvanredni (IV.) Europski inženjerski forum održi u Beču u jesen 2003. godine.
5. Ova je deklaracija sastavljena na engleskom, njemačkom i hrvatskom jeziku, a u slučaju bilo kakve nepodudarnosti mjerodavan je tekst na engleskome.

U Cavtatu, 13. listopada 2002.

Potpisnici deklaracije:

Austrija:	Rudolf Kolbe
Češka:	Vaclav Mach
Njemačka:	Karl Heinrich Schwinn
Mađarska:	Laszlo Banhidi
Italija:	Gava Alcide
Rumunjska:	Tiberiu Dimitrie Babeu
Slovačka:	Jan Kysel
Slovenija:	Črtomir Remec
Hrvatska:	Bernard Franković
Crna Gora:	Ratko Đurašević

Petar Nikolić